

กฎหมายส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน

นางสาววรรณวิษ สว่างแจ้ง

ตำแหน่ง วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย

บทความนี้ใช้เพื่อนำออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา

รายการเจตนารมณ์กฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กฎหมายส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ผู้เรียบเรียง : วรณวนัช สว่างแจ้ง

1. บทนำ

กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติในประเทศไทยได้เคยประกาศใช้มาแล้ว 1 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 โดยเป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 ต่อมาพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ทำให้ไม่อาจส่งเสริมเด็กและเยาวชนในทุกระดับให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ตลอดจนสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้มีการแสดงออกที่สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถซึ่งพัฒนาไปตามวัยของเด็กและเยาวชน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อให้การส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ขึ้น

2. เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 9 ก วันที่ 14 มกราคม 2551 หน้า 1 วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้รักษาการ โดยมีเหตุผล คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์เด็กและเยาวชนอำเภอ และสภาเด็กและเยาวชน เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งให้องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3. นิยามศัพท์สำคัญในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550

กำหนดบทนิยามคำว่า “เด็ก” “เยาวชน” “คณะกรรมการ” “คณะบริหาร” “สำนักงาน” “ผู้อำนวยการ” และ “รัฐมนตรี” (มาตรา 4)

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ

4. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนารเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนารเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 หมวด และบทเฉพาะกาล มีบทบัญญัติทั้งสิ้น 45 มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- 4.1 กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 (มาตรา 3)
- 4.2 กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน้าที่ในการพัฒนารเด็กและเยาวชน รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่อาจมีผลกระทบในทางลบต่อเด็กและเยาวชน (มาตรา 6)
- 4.3 กำหนดให้เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิได้รับการจดทะเบียนรับรองการเกิด การพัฒนา การยอมรับ การคุ้มครองและโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคลฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรม การศึกษาอบรม ความคิดเห็นทางการเมือง การเกิดหรือสถานะอื่นของเด็กและเยาวชน บิดามารดา หรือผู้ปกครอง (มาตรา 7)
- 4.4 กำหนดให้สำนักงานหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดร่วมมือส่งเสริม และประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนพัฒนารเด็กและเยาวชนในระดับท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนารเด็กและเยาวชนแห่งชาติ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ (มาตรา 8)
- 4.5 กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร และสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย (มาตรา 9)

5. คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนารเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (หมวด 2)

5.1 กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนารเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข และประธานสภาองค์การพัฒนารเด็กและเยาวชน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ จำนวนไม่เกิน 5 คน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ผู้แทนเด็กและเยาวชน จำนวน 2 คน (มาตรา 10)

5.2 กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เสนอนโยบายและแผนพัฒนารเด็กและเยาวชนแห่งชาติ เสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนารเด็กและเยาวชน กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสมัชชาการพัฒนารเด็กและเยาวชนแห่งชาติ จัดการประเมินผลการดำเนินงาน และเสนอรายงานการส่งเสริมการพัฒนารเด็กและเยาวชนของประเทศ (มาตรา 11)

5.3 กำหนดให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน และรับผิดชอบงานธุรการและวิชาการของคณะกรรมการ รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ กำหนดแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านเด็กและเยาวชน ศึกษาวิจัยหรือสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน สำรวจ ศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของเด็กและเยาวชนตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี สนับสนุนและประสานงานกับหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อร่วมมือกันพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมสื่อมวลชนและสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกในการให้และการอาสาสมัครให้แก่เด็กและเยาวชน เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์งานและกิจการเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ศึกษา วิเคราะห์ และวางแผนการงบประมาณและค่าใช้จ่าย เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ดำเนินการจัดงานสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยอย่างน้อยปีละครั้ง (มาตรา 19)

5.4 กำหนดให้สำนักงานจัดทำรายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละครั้ง (มาตรา 20)

5.5 กำหนดให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือสำนักงาน อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำหรือความเห็นทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงหรือเพื่อสำรวจกิจการใดที่อาจมีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนได้ (มาตรา 21)

6. สภาเด็กและเยาวชนตามกฎหมายส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ

6.1 กำหนดให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนอำเภอขึ้น โดยมีสมาชิกประกอบด้วยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในเขตอำเภอนั้น และให้มีคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ เพื่อปรึกษาหารือร่วมกันกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเขตอำเภอ และให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ดูแลอำเภอนั้น ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนที่มีกิจกรรมหรือผลงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ (มาตรา 22)

โดยให้สภาเด็กและเยาวชนอำเภอมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านวิชาการและกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษา กีฬา และวัฒนธรรมในท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น เสนอแนะและให้ความเห็นต่อสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด (มาตรา 24)

6.2 และกำหนดให้สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด ประกอบด้วย ผู้แทนจากคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ จำนวนไม่เกิน 5 คนจากแต่ละสภาเด็กและเยาวชนอำเภอในจังหวัด และให้ดำเนินการจัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน (มาตรา 25) ทั้งนี้ ต้องจัดให้มีการประชุมสามัญอย่างน้อยปีละครั้ง (มาตรา 27) ทั้งนี้ ต้องจัดให้มีการประชุมสามัญอย่างน้อยปีละครั้ง (มาตรา 30)

6.3 สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานเพื่อดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนในจังหวัดต่าง ๆ ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของรัฐและองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้ความเห็นในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และงบประมาณของหน่วยงานของรัฐเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชน เสนอคณะกรรมการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชน ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมและการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ และสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยต้องจัดให้มีการประชุมสามัญอย่างน้อยปีละครั้ง (มาตรา 33)

กำหนดให้คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย ประธานสภา 1 คน และผู้บริหารไม่เกิน 25 คน มีหน้าที่บริหารงานทั่วไปของสภา และเสนอแผนงานหรือแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ ต่อสำนักงานเพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (มาตรา 34)

กำหนดให้การประชุมและการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยและคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยกำหนด (มาตรา 35)

6.4 ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 กำหนดให้มีตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนสามคนประกอบเป็นกรรมการในคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (มาตรา 5 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 6 (10))

กำหนดให้ผู้แทนเด็กและเยาวชนที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ้นจากตำแหน่งเมื่อมีอายุเกินยี่สิบห้าปี หรือเมื่อพ้นจากการเป็นผู้แทนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย (มาตรา 6 เพิ่มมาตรา 14/1)

กำหนดให้สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยเป็นผู้เสนอรายชื่อแต่งตั้งที่ปรึกษาในคณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยได้ (มาตรา 7 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 18 วรรคหนึ่ง)

กำหนดให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล และกำหนดที่มาคณะบริหารของสภาเด็กและเยาวชนตำบล คณะบริหารของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล และการแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาของสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลแล้วแต่กรณี กำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล กำหนดให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร กำหนดที่มาของการแต่งตั้งคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร กำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร และสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย กำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง การคัดเลือกและพ้นจากตำแหน่งของคณะบริหาร)

7. การส่งเสริมบทบาทขององค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

กำหนดให้องค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนที่มีกิจกรรมหรือผลงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน มีสิทธิขอจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนต่อกระทรวง

การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน (มาตรา 41)

39. กำหนดให้องค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนที่ได้จดทะเบียนอาจได้รับเงินอุดหนุนความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนจากรัฐ ในการดำเนินการ (มาตรา 42)

40. กำหนดให้องค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนที่ได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากรัฐ มีหน้าที่จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อสำนักงานตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (มาตรา 43)

41. กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนหรือระงับการให้เงินอุดหนุน ความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนให้แก่องค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนนั้นได้ ในกรณีที่องค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนใดที่ได้จดทะเบียนแล้วดำเนินกิจการที่อาจก่อให้เกิดความวุ่นวายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (มาตรา 44)

8. แนวทางในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

ให้เด็กและเยาวชนมีความผูกพันต่อครอบครัว ภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย รู้จักเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น รวมทั้งกฎหมาย กฎเกณฑ์และกติกาในสังคม ให้การสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือทางการศึกษาทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กพิการ เด็กที่มีข้อจำกัดทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีคุณธรรมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้อย่างเป็นอิสระ มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง รู้จักการป้องกันตนเองจากโรคภัยและสิ่งเสพติด ให้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ตามสมควรแก่วัย รวมทั้งมีคุณธรรมและจริยธรรมให้มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศักดิ์ศรีและภาคภูมิใจในการทำงานที่สุจริตให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นโดยมีจิตสำนึกในการให้และการเป็นอาสาสมัคร รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และต่อส่วนรวมตามสมควรแก่วัย ให้สามารถแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่างสอดคล้องกับความรู้ความสามารถที่พัฒนาไปตามวัยของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ให้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมในเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะโดยตรง หรือผ่านผู้แทนหรือองค์กรเพื่อเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสิทธิเด็ก (มาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 6 วรรคสอง)

9. สรุป

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่อาจมีผลกระทบในทางลบต่อเด็กและเยาวชน ตามหลักการของกฎหมายส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดย

(1) การพัฒนาเด็กและเยาวชน การบังคับใช้และการปฏิบัติตามบทบัญญัติใด ๆ แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นอันดับแรก

(2) เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิในการได้ รับการศึกษา และได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

(3) เด็กพิการ เด็กที่มีข้อจำกัดทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีสิทธิในการได้รับการศึกษาที่รัฐจัดให้เป็นพิเศษที่เหมาะสมกับลักษณะเด็กประเภทนั้น ๆ

(4) เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการรับบริการทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐานสูงสุดเท่าที่มีการให้บริการทางด้านนี้

(5) เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการเล่น มีเวลาพักผ่อน และเข้าร่วมกิจกรรมการละเล่นทางนันทนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมอย่างเสรีในทางวัฒนธรรมและศิลปะ

การดำเนินดังกล่าวจะส่งผลต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ในด้านต่างๆ ได้แก่ เด็กและเยาวชนมีความผูกพันต่อครอบครัว ภาครัฐมีใจในความเป้นไทย มีวิถีชีวิตแบบ ประชาธิปไตย สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย และรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งกฎเกณฑ์และกติกาในสังคม มีสุขภาพและพลานามัยแข็งแรง รู้จักการป้องกันตนเองจากโรคและสิ่งเสพติด ให้มีวิถีภาวะทางอารมณ์ตามสมควรแก่วัย จริยธรรม และคุณธรรม มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจในการทำงานสุจริต รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อส่วนรวมตามสมควรแก่วัย ซึ่งในที่สุดจะส่งผลโดยรวมต่อประเทศชาติในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติต่อไป